

”Mormor lärde oss att inte slösa”

Min mormor överlevde andra världskriget. Förvisso var hon bara ett barn när kriget startade men vid dess slut var hon en ung kvinna. Hon minns mycket från sin ungdomstid och vi pratar ofta om hennes liv och jämför nu- och dåtidens olika förhållningssätt, traditioner, vanor och erfarenheter.

Våra generationers drömmar, värderingar och sättet att tänka skiljer sig inte nämnvärt. Jag märker dock en skillnad: den äldre generationen är utan tvekan mer sparsam. Min mormor slänger nästan ingen mat alls. Hon skapar fantastiska maträtter av allt hon inhandlar. Hon lagar och syr om sina kläder så att dessa får ett nytt liv. Hon är också mycket återhållsam vad gäller vatten- och elanvändning. Mycket av hennes förhållningssätt beror på dåtidens villkor, där tillgång till mat, textilier och rinnande vatten var begränsad. Även om det var nöden som tvingade fram detta levnadssätt så tycker jag att det finns något sympatiskt över denna hållning. Mormor har respekt för det naturen ger oss och tar det inte för givet.

I VÅR STRÄVAN EFTER ETT GOTT LIV har generation efter generation fattat både kloka och mindre förståndiga beslut, vars konsekvenser gör sig kännbara än i dag. Jag såg nyligen en tv-kampanj från 60-talet mot nedskräpning av vår svenska skärgård. Filmen presenterade tips om hur man med hjälp av stenar får soporna (bland annat aluminiumburkar, plasttallrikar och bestick) att sjunka ner till botten och på detta sätt undvika ”nedskräpning”. Under 1970-talet bytte många villaägare sitt uppvärmningssätt från vattenburet till direktverkande el eftersom elen var billig och inte smutsade ner omgivningen. Allt detta gjordes i god tro.

SOMMARENS EXTREMA VÄRME har inte lämnat någon oberörd. Med besked har den visat oss vilka konsekvenser klimatförändringarna kan medföra. Mina kollegor vittnar om rådgivningssamtal där privatpersoner efterfrågar energieffektiva sätt att kyla sina privata hem och arbetsplatser. Vattenbrist och ökat kylbehov är bara några av de problem som vi kommer att behöva tackla framöver. Värmen och de många soltimmarna medförde emellertid ett ökat intresse för solenergi, vilket är mycket glädjande. Kanske kan solen producera den energi som vi lär behöva för att täcka kylbehovet?

KLIMATFRÅGAN UPPMÄRKSAMMAS på olika sätt och vi är många som vill göra rätt och bidra till att klimatförändringarnas konsekvenser mildras. Ett enkelt sätt är att ställa sig frågan: kan jag vara mer sparsam? Behöver jag verkligen den här prylen, bekvämligheten, ett nytt kök, ytterligare en utlandsresa?

Mormors generation var tvungen att hitta strategier för att få ett drägligt liv. Även om deras sparsamhet i mångt och mycket var av ekonomisk karaktär, så vet nog de flesta att denna ofta går hand i hand med den ekologiska. Vi, dagens västerlänningar, lever ofta i överflöd. För att inte mänskligheten ska förbruka fyra jordklots resurser, vilket är den nivå en medelsvensk ligger på, behöver vi en sundare konsumtion, smartare transportlösningar och ansvarsfullt nyttjande av våra gemensamma naturtillgångar.

JAG ÄR NYFIKEN PÅ HUR kommande generationer kommer att se på oss, på våra beslut, handlingar och vanor. Kommer de att se våra ansträngningar i att efterlämna denna planet i så gott skick det bara gick? Eller kommer de att höja på ögonbrynen åt de misstag och tokigheter vi gör i dag, i strävan efter ett gott liv?

Extrema händelser, naturkatastrofer, ökade kostnader vid uppkommen brist är exempel som kan synliggöra värdet av de naturresurser vi ofta tar för givna. Men behöver vi verkligen uppleva nöd för att lära oss att inte slösa? Varför kan vi inte göra rätt val redan i dag?

Jag är oerhörd tacksam för allt det min mormor lärt mig och ska göra allt för att förvalta det på bästa sätt.

Joanna Weiss

Styrelseledamot Energi-
Rådgivarna och Energi- och
klimatrådgivare

